

Na to delajte, na to, vi liberalni gospodje, da se bodo kmetu „bremena“ polajševala, tatje in vsi potepuhi kaznovali, ne pa na stroške kmeta po ječah dobro krmili.

Mi vabimo tedaj vse kmete po vsem Slovenskem, bodite pazni, posebno kadar pridejo volitve! Mi tukaj se bodemo držali od „Sl. Gospodarja“ priporočanega kandidata g. Hermana. „Sl. Tedniku“ pa povemo, da nam je ljubše konservativni Nemeč kakor liberalni Slovenec in da nam je vera več, kakor narodnost, katerej se vendar tudi izneverili ne bodemo, ravno zato ne, ker smo ob enem verni kristjani. Toliko v pojasnilo, da bi Sl. Tednik si ne domišljeval, da bi „tukaj“ za njega pripravno polje bilo.

Križevčani.

Iz Rogatca. (Dvojno veselo upanje.) Ako bo še več časa tako pripekalo in lepo rodilo, imeli bomo letos še prav dobro vince, da si tudi je trs pozno cvel. Gorice so v našem okraju obilo obsipane, in do zdaj še celó nepoškodovane. Nam utrujenim kmečkim, ki letos skoro pozabimo, kaj je vino, začne se srce veselega upanja širiti. Ako gorica ne stri, smo pri nas siromaki. Koruzni vrh že znani mrhavi črv sneda, in preti zdravo zrno oslabiti. Pšenica se nam je grdo skujala.

Taka je pri nas na krušnem polji, kaka pa je kaj na političnem polji — volilnega gibanja? Mislim, da pravo zadenem ako rečem: Za volitve se vse ljubljencu Hermanu — ne samo še le nagiba, — marveč hoče njemu, mnogo izkušenemu bistroumnemu, za blagor slovenskega ljudstva vsemu vnetemu prijatelju, tudi za prihodnje volitve zvesto ostati. Pri nas ni prašanja koga bomo volili? Poslanca voliti, in Hermana voliti, to je pri nas eno. Ako bi mi si drugega Bog si vedi kakega iskali, že znanega najboljšega zagovornika in branitelja naših pravic, pa bi bili Hermana zavrgli, bi Bogme vredni, da nas že dnes nemško prusko žrelo pozoblje. Dokler bo g. Herman živ, in hoče naš poslanec biti, je naš.

Iz gornje Radgone, 18. avg. Na den vnebovzvetja Marije zbralo se je zvečer lepo število veljavnih narodnih možakov iz gornje-radgonskega okraja v Radencih pri Kapeli, da bi se sporazumeli o prihodnji volitvi v državni zbor. Slovenci se imamo tukaj obraniti najbolj nemškutarjev; „mladi“ so nam, vzlasti ker imajo dr. Ploja za kandidata, celó neškodljivi; in olajšali so nam naše delo posebno s tem, da so se postavili na stališče nove šolske postave, katera je narodu najzopernejša. O da bi bil slišal dr. Vošnjak, kako sodijo kmetje o njej, precej bi pobesil visoki greben.

Po raznih razgovorih volili smo odbor, kteremu načelnik je č. gosp. Janez Kurnik, župnik pri sv. Petru, njegov namestnik gosp. Žitek Franc, občinski predstavnik, in perovodja gosp. Anton Kocuvan, kaplan. Drugi udje so: č. g. Jože Simonič, dekan pri sv. Jurji, Martin Rubin, župnik pri Kapeli, Bratkovič Jakob, Martin Pu-

bar, Vido Kranje, Jožef Adamič, Vido Niedl, Mihael Slavič, Andraš Magdič, Andrej Javšovec, Ivan Hodnik, Martin Kolmanič, Matija Movrin, Matjaš Trstenjak, J. Šturm. — Vsi spoštovani veljavni posestniki, in nekteri med njimi občinski predstojniki iz celega okraja. S častno besedo obljubili so vsi, delovati edino le za glasovitega zaslužnega gosp. Hermana, ki je trinajst let sem, storil in pretrpel za Slovence na Štorskem več, ko vsi drugi naši poslanci skup, in nikoli plašča po vetru obesil.

In tako upamo v slogi s centralnim odborom v Mariboru in z okrajnim odborom v Ljutomeru zoper katerega si bodi nasprotuika sijajno zmago. A Bog varuj roke križem držati! —

Za poduk in kratek čas.

Gospodarska kronika.

II.

1812. Toto leto je bilo dobro za vse. Bil je mir. Obrodilo je polje in gorice. Bilo je dosti in dobrega vina. Za 15 kopačev gorice je dalo 10 polovnjakov. Prazen polovnjak je veljal 10 fl., poln pa 12 fl., tako hudo je bilo za posodo.

Pint vina se je dobil za 4 kr. in po 2 groša, pa ne da bi penez malo bilo, le vina je bilo dosti povsod. Tako je bilo od jeseni do vuzma. Takrat je polovnjak veljal 20 fl., pint 8 kr., in tako je bilo celo leto.

Zrnje pa je imelo ceno: smesi kore 6 fl.; pšenice 10 fl.

1813. Toto leto polje ni jako obrodilo, gorice tudi ne. Kdor je dobil 12. leta po 10 polovnjakov vina, ta je toto leto nabral po enega. Vino je bilo kislo. Ker je bilo starega še dosti in boljše, tedaj ga nihče ni hotel kupiti. Ceno pa je imelo: staro štrtinjak 100 fl., novo pa 60 fl., kteri pa je 12. leta vino začuval do leta 1815., prodal je štrtinjak po 500 fl. in še dražeje.

Sadja je bilo toto leto dosti, jabelk in grušek, sliv pa že malo. Ljudje so si napravili mnogo jabeljšice, ki je bila jako dobra, ker je sad bil lep. Zrnje pa je imelo ceno: zmesi kore 8 fl., pšenice kore 15 fl.

1814. Toto leto se je na sprotoletje lepo prikazalo; lepo so gorice gnale do Filipovega in lepe so bile setve po polji. En dan pred Filipovem pa je nastal tak mrzel veter in sneg je šel od jutra do poldne. Toti veter in sneg je razsajal tri dni. Takrat je vse zmrznolo: drevje, gorice in setve.

Žita je bilo malo, pšenice tudi ne dosti, le oves in graholka sta bila rodna; hajdino pa je mraz ubil. Sadja ni bilo, vina tudi nič.

Proti sprotoletju je postalo hudo: kore zmesi je veljal 25 fl., pšenice 30 fl. To je bilo hudo, pa še itak ne tako, kakor l. 1815.

1815. Toto leto je bilo hudo in mrzlo. Na Filipovo je šel sneg ter je zmrznolo drevje in gorice; črešnjam pa nič ni škodilo, čeravno še so bile le, kakor grah. Hud veter in zima je bila tri dni. Tedaj je vse zmrznolo, kar je bilo jakšega. Gorice so začele zadnje dni majnika drugič gnati. Bratva je bila mala. Za 20 kopačev goric je dalo 2 vedri. Ceno pa je imelo polovnjak 100 fl.

Za kruh je bilo hudo okoli vuzma. Kore zmesi je veljal 38 fl., pa mala mera in božno zrnje; pšenice kore 45 fl. Drevenka kolofera 6 fl., drevenka repe 4 fl.

Toto leto je tedaj bilo hudo za vse. Ni obrodilo polje, ne gorice. Tudi sada je bilo malo-kde kaj.

Med ljudmi je bila proti žetvi velika lakota in glad, tako da 3 ljudem kolač kruha ni bil zadosti. —

1816. Toto leto je bilo hudo za vse. Malo je bilo žita in pšenice, hajdino pa je mraz ubil; samo oves in graholka in zimski ječmen — to je obrodilo po srednjem.

Vina malo — za 20 kopačev goric dalo je le tri pute (brente). Sadja vsakega malo, samo črešnje so bile. To leto so ljudje vse prerano porabili, ter je hudo postalo okoli vuzma in proti poletju 1817. Takrat se je zrnje prodavalo na Ogerskem kore zmesi 40 fl.; kore pšenice 70 fl.; drevenka kolofera 8 fl., drevenka repe 7 fl.

Tedaj toti dve leti je bilo hudo za vse. Med ljudmi je bila velika lakota, in mrzlo leto, in mnogo dežja, in velike povodnje, in hudi vetri.

Slovensko slovstvo.

Naši domači, politični prepiri so že prav sitni in nedležni postali. Človek se naveliča nev-kretnega rausa in kansa po slovenskih novinah. Zato vesel sega po knjigah in spisih: znanstvenega, prosto podučljivega in zabavnega zadržaja. Na primer:

- 1) „Občni zemljepis“ velika in lepa knjiga, katero je spisal in založil marljivi in učeni g. Janez Jesenko, profesor v Trstu. Nova ta knjiga slovenska obsega blizu 30 pol v veliki osmerki in razklada obširno ves zemljepisni nauk in sicer po najnovejših preiskavah in opazbah. Deli se v „zvezdoznanski“, „prirodoznanski“ in „državoznanski zemljepis“. V tem so najprej v posameznih oddelkih popisani posamni deli zemlje skup: njih lega, velikost, gorovje in poljane, njih morja, reke in jezera, njih podnebne razmere, rastline in živali ter njih prebivalci. Potem so pa popisane posamezne dežele in države; med evropskimi je pisatelj posebno obširno pregledoval Avstrijo in njene kronovine in med temi je dežele, po katerih so naseljeni Slovenci, še natančneje popisal. Povsodi je zastavljal najnovejše številke, ki

sem ter tje segajo do prve polovice tekočega leta. Rabil je tudi povsodi novo mero in vago, le v oklepah je pogostem pristavljaj še staro, da čitatelj na prvi pogled lahko primeri novo mero stareji. Dobiva se knjiga po vseh slovenskih mestih — pri knjigarjih, ki prodajajo tudi knjige „Slovenske matice“, in sicer za 2 fl., kar ni preveč, ako na velikost, obširnost in izvrstnost knjige ozir vzememo. Vsem Slovencem bodi knjiga gorko priporočena!

- 2) Sv. Mohorovo društvo je te dni razposlalo za vsakega uda šestero lepih knjig, vse za eden goldinar. Društvenikov je letos bilo 21,894. Bukve so se tiskale v 22,000 iztisih. V 13 letih je ta družba razposlala 808,775 knjig. Društvo ima lastno tiskarno v Celovci in pa: matico s 15,128 fl. 62 kr. Blagoslov božji pri tem zavodu je očiten. Ne da se tajiti, ka je razširenje društva jako pospešilo izdavanje: življenja svetnikov in svetnic božjih. Pisateljem ovega lepega dela gre javna čast in hvala.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na Slovenskem in sploh na Avstrijskem se čem dalje bolj kaže, da imamo bolj slabo, kakor dobro letino. Ozimina je trpela od velikega deževja in mraza, jarino pa nam prevelika vročina in suša gubi in zadržava. Po mnogih krajih, posebno na Kranjskem je toča veliko škode storila. Še po vinogradih ne bode vse tako srečno dozarelo, kakor se je nadejalo. Ni čuda tedaj, ka povsod cena pridelkov jako močno k višku hiti. Ako ljubi Bog brž zdatnega deža ne pošlje, bo huda za ljudi.

Zastran razpisanja novih volitev še se nič gotovega ne-ve. Pravoč pa je ta: konec meseca septembra bode volitev volilnih mož, v oktobru bodo se volili poslanci, kateri bodo v začetku novembra imeli ma Dunaj v državni zbor priti.

Nekatere novine prinašajo vest, ka bodo tudi deželni zbori razpuščeni in da bodemo še letos volili deželne poslance. O ljubi Bog, kedaj bo vendar sitnih volitev konec? Navolili smo se že dovolj večnih volitev. Ko bi le enkrat ljudje do bro voliti hteli!

Čudno je pa to, da vlada vsem strankam precej svobode pušča za priprave na volitve. Le Katoličane zaporedom moti. Na Českem je že tretjemu kat. društvu prepovedala zborovati in pogovarjati se. To pa je ondešnje Katoličane hudo rajžalilo. Grof Frid. Thun, predsednik društva v Oseku je javno izrekel, da se bode tijan do cesarja pritožil.

Centralni volilni odbor katoliške pravne stranke v Mariboru pa se nikamor ni pritožil, da je vlada pograbila 6000 volilnih listkov, v katerih je